

# Vogelgriep surveillance bij blootgestelden zonder klachten: instructie voor GGD'en

## Aanleiding en doel

Sinds najaar 2021 zijn er wereldwijd en ook in Nederland doorlopend (niet seizoensgebonden) uitbraken van hoogpathogeen aviaire influenzavirus (HPAI) A(H5N1) clade 2.3.4.4b onder pluimvee en wilde vogels. Om transmissie naar andere pluimveebedrijven te voorkomen, worden besmette pluimveebedrijven door de NVWA geruimd. Tot op heden gaat het hoofdzakelijk om separate introducties en lijkt transmissie tussen bedrijven zeer beperkt. Deze doorgaande transmissie is waarschijnlijk het gevolg van besmetting via besmette wilde vogels.

Wereldwijd zijn enkele humane gevallen van HPAI A(H5N1) 2.3.4.4b virussen gerapporteerd ([Global Influenza Programme \(who.int\)](https://www.who.int/)). Deze virussen behoren tot dezelfde clade A(H5N1) virussen die recent in pluimvee en wilde vogels in Nederland zijn gedetecteerd. Een zorgelijk feit is dat in meerdere landen waaronder Nederland met enige regelmaat wilde zoogdieren met deze clade A(H5N1) virussen worden geïnfecteerd en aanpassingsmutaties in het virus voor replicatie in zoogdiercellen worden aangetroffen. Dit maakt dat het risico van transmissie van vogel naar mens en de ontwikkeling van aan mens aangepast A(H5N1) virus meer reëel wordt ingeschat.

Tot op heden vindt er alleen passieve monitoring plaats van aan HPAI blootgestelde personen. Hierbij is advies om alert te zijn op respiratoire klachten en dit te melden, waarna er bemonstering plaatsvindt. In aanvulling op deze passieve monitoring beoogt dit project het inrichten van een actieve surveillance (uitsluitingsdiagnostiek) bij hoog risico personen zonder respiratoire klachten die wonen of werken op een besmet (pluim)veebedrijf, om beter zicht te krijgen op mogelijke transmissie van HPAI virus (waaronder A(H5Nx) en (A(H7Nx)) naar mensen. Dit volgt op het advies van het [DB-Z van 9 mei 2022](#). In diverse landen in Europa is een dergelijke actieve monitoring al ingericht of wordt dit op dit moment ingericht.

## Hoe ziet de surveillance er uit voor de deelnemers?

Voor deze surveillance vragen we mensen van 1 jaar en ouder én met een hoge blootstelling aan HPAI zonder respiratoire klachten deel te nemen. De groep met de hoogste blootstelling zijn mensen die zonder adequate beschermingsmaatregelen ([LCI Draaiboek Aviaire influenza, Bijlage 5. Persoonlijke beschermingsmiddelen](#)) blootgesteld zijn aan (pluim)vee besmet met HPAI virus. Dit zijn de eigenaren van met HPAI virus besmette (pluim)veebedrijven, hun medewerkers en hun gezinsleden die op het bedrijf wonen én in de stallen komen. Ook dierenartsen die zonder de juiste beschermingsmaatregelen het bedrijf bezocht hebben in de periode tussen het begin van verdenking op HPAI bij het (pluim)vee en ruiming behoren tot de doelgroep.

We vragen de deelnemers zelf een keel- en een neusmonster af te nemen en daarnaast om ook met behulp van een vingerprikje wat bloed bij zichzelf af te nemen (maar mag ook met hulp van een zorgverlener). Deze monsters sturen de deelnemers zelf via een envelop op naar het RIVM, waar de keel- en neusmonsters getest worden op aanwezigheid van het vogelgriepvirus, dan wel op aanwezigheid van antistoffen tegen het vogelgriepvirus.

## Wat vragen we van jullie?

### **Introduceren onderzoek en langsbrengen onderzoekspakketten**

Als een bedrijf besmet blijkt met het vogelgriepvirus en als jullie in het kader daarvan contact hebben met de dierhouder, vragen we jullie om het onderzoek te introduceren bij hem/haar. Jullie bepalen zelf hoe dit gesprek zal plaatsvinden, telefonisch, dan wel op locatie. Er is deelnemersinformatie voor de deelnemers beschikbaar en deze is als bijlage bijgevoegd bij deze instructie.

We zullen op voorhand al onderzoekspakketten toesturen aan GGD'en waar de afgelopen 2 jaar meerdere keren vogelgriepvirus is gedetecteerd bij (pluim)veebedrijven. Dit betekent dat deze GGD'en direct de pakketten kunnen langsbrengen op een bedrijf met een nieuwe HPAI-detectie, indien men bereid is om deel te nemen aan het onderzoek. Mochten er nog geen onderzoekspakketten bij jullie GGD liggen, dan zullen wij deze direct naar jullie toesturen, zodra de melding bij ons binnenkomt dat er vogelgriepvirus is gedetecteerd bij een (pluim)veebedrijf in jullie regio. De pakketten zullen dan doorgaans dezelfde dag nog bij de GGD bezorgd worden.

### ***Bij een negatieve uitslag***

We verwachten dat de meeste uitslagen negatief zullen zijn. In de deelnemersinformatie is vermeld dat deelnemers niet actief geïnformeerd zullen worden over negatieve uitslagen. Wel hebben deelnemers de mogelijkheid om zelf contact op te nemen met de GGD om de uitslag op te vragen. Hiervoor zal RIVM/IDS de uitslagen per deelnemer terugkoppelen aan de GGD (onder de voorwaarde dat de deelnemer toestemming heeft gegeven om ook een negatieve uitslag met de GGD te delen). De uitslagen zullen via beveiligde e-mail naar jullie worden verzonden. In de deelnemersinformatie laten we de deelnemers weten dat het tot maximaal twee weken kan duren na monsterafname voordat de uitslag bij jullie bekend is.

### ***Bij een positieve uitslag***

In geval van een positieve uitslag is het de bedoeling dat jullie de deelnemer hierover actief inlichten. Het telefoonnummer van deelnemer zoals gerapporteerd op het afnameformulier zal RIVM/IDS aan jullie doorgeven.

### ***Verdere acties na een positieve uitslag die buiten de scope van deze surveillance vallen***

Aangezien een humane infectie met een dierlijk influenzavirus een meldingsplichtige ziekte is, moeten jullie een positief geteste patiënt in Osiris melden en zal bron- en contactonderzoek plaats moeten vinden. Overleg met het LCI is geïndiceerd over de omvang van het bron- en contactonderzoek en de eventuele maatregelen ([LCI-richtlijn Influenza van dierlijke oorsprong](#)). In het kader van het opvolgen van deze meldingsplichtige ziekte zal vervolgdagnostiek aan de orde zijn. Dit om meer informatie over de infectie te verkrijgen en om uit te sluiten dat er sprake is van omgevingscontaminatie in het PCR monster (waarvan met name bij zelfbemonstering sprake kan zijn). We willen graag dat deze vervolgdagnostiek zo wordt gedaan dat deze aansluit bij de diagnostiek die al verricht is in het kader van deze surveillance. Dit houdt ten eerste in dat zo snel mogelijk na de positieve uitslag van de eerste PCR een tweede keel- en neusswab wordt afgenomen door een professional van of in opdracht van de GGD (dus geen zelfbemonstering) waarop door RIVM/IDS zo snel mogelijk influenzadiagnostiek met PCR op wordt verricht. En ten tweede betekent dit het verrichten van serologische diagnostiek. Hiertoe wordt, bij toestemming van de deelnemer, 21-28 dagen na de afnamedatum van de 1<sup>e</sup> positieve swab volbloed (stolbuis en EDTA bloed) afgenomen via venapunctie. Door het RIVM zal dit bloed getest worden op specifieke antistoffen tegen H5. Het vingerprikbloedje van de initiële deelname dient als referentieserum en wordt bij een positieve PCR voor H5 dus ook getest op specifieke antistoffen tegen H5. De logistiek van de af te nemen patiëntmaterialen voor deze vervolgdagnostiek betreft maatwerk. We vragen jullie om hierover met RIVM/IDS van geval tot geval afspraken maken.

### ***Nog vragen?***

Neem bij vragen contact op met de onderzoekers via het emailadres [vogelgriep@rivm.nl](mailto:vogelgriep@rivm.nl).

Heeft u pakketjes nodig voor het onderzoek, neem contact op met de dienstdoende viroloog (088 689 7138).

## Bijlagen

De volgende bijlagen zijn op de volgende pagina's ter informatie toegevoegd:

- Deelnemersinformatie: blz. 4 t/m 6.
- Bijlage van de deelnemersinformatie: hoe wordt met de data omgegaan van de deelnemers: blz. 7 en 8.
- Instructie zelfbemonstering keel- en neuswat: blz. 9 en 10.
- Instructie monsterafname vingerprikbloed: blz. 11 en 12.
- Toestemmingsverklaring A (wilsbekwamen 12 jaar en ouder): blz. 13.
- Toestemmingsverklaring B (ouders/voogd van kinderen 1 t/m 15 jaar): blz. 14.
- Afnameformulier: blz. 15 en 16.



Geachte heer, mevrouw,

Op het bedrijf waar u woont en / of werkt, of dat u als dierenarts bezocht hebt, is vogelgriep aangetoond bij het (pluim)vee. Het virus dat nu onder (pluim)vee voorkomt, kan heel soms ook overgedragen worden naar mensen. Dit kan ook zonder dat zij daar klachten van hebben. Het is erg belangrijk voor de volksgezondheid om in de gaten te houden of en hoe vaak dit voor komt. We vragen u daarom mee te doen aan ons onderzoek.

### ***Voor wie is dit onderzoek bedoeld?***

Wij benaderen voor dit onderzoek alle (pluim)veehouders, huisgenoten (vanaf 1 jaar), werknemers en de dierenartsen van het bedrijf, die onbeschermd in aanraking zijn geweest met ziek (pluim)vee voordat de diagnose vogelgriep op het bedrijf werd vastgesteld. Het onderzoek is alleen bedoeld voor personen **zonder klachten**. Mocht u wel klachten krijgen, kijk dan hieronder bij het kopje 'Ontwikkelt u medische klachten?' wat u dan mag doen. Deelname aan het onderzoek en het afstaan van monsters is geheel vrijwillig voor alle deelnemers. Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van volksgezondheid en kan ons waardevolle inzichten geven in de verspreiding van vogelgriep bij mensen.

### ***Wat vragen we van u?***

Alle personen die willen deelnemen vragen wij om de volgende 5 stappen te doorlopen. Indien nodig kunt u kinderen of mensen die dit lastig vinden hierbij helpen.

#### ***A. Invullen en ondertekenen van een toestemmingsverklaring***

Dit vult u in om mee te kunnen doen aan dit onderzoek. Kinderen van 16 jaar en ouder en volwassenen mogen toestemmingsverklaring A invullen. Voor kinderen van 12 t/m 15 jaar moeten 2 toestemmingsverklaringen ingevuld en ondertekend te worden: één door het kind zelf (toestemmingsverklaring B) en de andere door de ouder/voogd (toestemmingsverklaring A). Voor deelname van kinderen van 1 t/m 11 jaar moet alleen toestemmingsverklaring B door de ouders te worden ondertekend.

#### ***B. Invullen van een afnameformulier (=korte vragenlijst)***

Dit zal ongeveer 5 minuten in beslag nemen. Dit afnameformulier is nodig om de monsters goed te kunnen verwerken in het laboratorium. Daarnaast worden er enkele gezondheidsgegevens gevraagd.

#### ***C. Bij uzelf een neus- en een keelmonster af te nemen***

Dit duurt ongeveer 5-10 minuten. Volg hiervoor de stappen die beschreven staan in de meegestuurde instructiefolder. **Let op:** het komt soms voor dat uw monsters positief testen voor het vogelgriepvirus doordat er bijvoorbeeld virus uit de stallen op uw kleren of uw lichaam terecht is gekomen, terwijl u het virus niet in uw lichaam bij u draagt. Douche om deze reden voor de monsterafname en trek schone kleren aan. Neem de monsters vervolgens in uw woonhuis af. Het is voor het onderzoek belangrijk dat de monsters zo snel mogelijk na ontvangst van het pakket door u worden afgenomen.

#### ***D. Een paar druppels bloed van uzelf te verzamelen in een buisje, met behulp van een vingerprikje***

De bloedafname duurt ongeveer 5-10 minuten. Volg hiervoor de stappen die beschreven staan in de meegestuurde instructiefolder. Het is aan te raden om het met iemand samen te doen, vooral als u het spannend vindt.

### **E. Gereedmaken voor verzending en op de post doen**

1. Verwijder de bescherming van de plakstrip van het lekvrije zakje, plaats het neus- en keelmonster en het buisje bloed in het zakje, en plak het zakje dicht door goed aandrukken van de plakstrip.
2. Stop het lekvrije zakje met de monsters samen met het afnameformulier en de toestemmingsverklaring in de witte antwoordenvelop. Gebruik voor iedere deelnemer een aparte antwoordenvelop voor de formulieren en de monsters, zodat we weten bij wie de monsters zijn afgenomen. Verwijder de bescherming van de plakstrip van de antwoordenvelop en sluit deze goed. Stuur de antwoordenvelop dezelfde dag naar het RIVM (of bewaar in koelkast en doe het de volgende morgen in de brievenbus). Een postzegel is niet nodig. Als u de monsters op een vrijdag of in het weekend afneemt, leg dan de monsters in de afgesloten antwoordenvelop in de koelkast zodat deze niet onnodig lang in de brievenbus ligt. Doe de antwoordenvelop dan maandag op de bus.

### **Hoe ontvangt u uw eigen uitslag van de test?**

Uw monsters worden onderzocht in het RIVM-laboratorium. Het RIVM is verplicht om een positieve vogelgriep laboratoriumuitslag te melden aan de GGD. Alleen als er vogelgriepvirus in een monster van u wordt aangetoond zal een GGD-medewerker u bellen om deze uitslag aan u door te geven. Nadat u uw pakketje op de post gedaan heeft, kan het tot maximaal twee weken duren voordat de uitslag bij de GGD bekend is. Als u op de toestemmingsverklaring heeft aangegeven dat de GGD ook een negatieve uitslag mag verwerken, dan kunt u na deze twee weken zelf de GGD bellen om uw negatieve uitslag te laten bevestigen. Mocht u niet weten tot welke GGD u zich hiervoor kunt richten, kijk dan op <https://www.ggd.nl>

### **Wat gebeurt er als er vogelgriepvirus wordt aangetoond?**

Er zullen dan aanvullende testen nodig zijn om te controleren of u het virus daadwerkelijk bij u draagt. Het kan namelijk ook zo zijn dat u het virus niet bij zich draagt, maar dat het virus afkomstig uit de stallen op uw kleren of huid terecht gekomen is. Om zeker te weten dat u het virus bij zich draagt is daarom een extra neus- en keelmonster en een bloedafname nodig. In overleg met de GGD-arts zal er besproken worden of een behandeling nodig is. Daarnaast zal de GGD een contactonderzoek uitvoeren, waarbij personen met wie u contact heeft gehad, zullen worden geïnformeerd. Afhankelijk van de mate van contact kunnen zij in aanmerking komen voor een preventieve behandeling, of zullen zij ook worden getest.

### **Samenvatting resultaten van alle deelnemers**

Bent u benieuwd naar de resultaten van het gehele onderzoek? Zolang dit onderzoek loopt zullen we jaarlijks een samenvatting van de tussentijdse resultaten plaatsen op de website <https://www.rivm.nl/aviaire-influenza>. Deze resultaten zullen niet tot u als persoon herleidbaar zijn.

### **Omgang met uw gegevens**

Informatie over hoe we omgaan met uw gegevens en hoe kunt stoppen met uw deelname is in Bijlage 1 te vinden.

### **Ontwikkelt u medische klachten?**

Personen die al griepachtige klachten of oogklachten hebben op moment dat ze dit pakket ontvangen kunnen niet meedoen aan dit onderzoek, maar dienen zich te melden bij de GGD of eigen huisarts. Mocht u op een later moment na insturen van uw monsters alsnog ernstige medische klachten ontwikkelen die mogelijk veroorzaakt worden door de vogelgriep waarvoor medische hulp nodig is, neem dan contact op met uw huisarts en vermeld hierbij dat u contact hebt gehad met besmet (pluim)vee. Als u klachten krijgt is het daarnaast ook belangrijk dat u dit zo snel mogelijk meldt aan de GGD in uw buurt.

***Heeft u nog vragen?***

Als u nog vragen heeft over vogelgriep of over dit onderzoek, kunt u die bespreken met de onderzoekers. We zijn bereikbaar via het e-mailadres [vogelgriep@rivm.nl](mailto:vogelgriep@rivm.nl).

Voor inlichtingen en advies over dit onderzoek van iemand die inhoudelijk niet betrokken is bij dit onderzoek, kunt u desgewenst ook contact opnemen met Margreet te Wierik, (zie contact informatie hieronder), die als onafhankelijk arts namens het RIVM optreedt.

Wij hopen dat u bereid bent mee te doen met dit onderzoek!

Met vriendelijke groet,

Onderzoekers vogelgriep, RIVM, Centrum voor Infectieziektebestrijding, [vogelgriep@rivm.nl](mailto:vogelgriep@rivm.nl)

Margreet te Wierik, 088-6893644 (onafhankelijk arts)

## Hoe gaan we om met uw gegevens en hoe kunt u stoppen met het onderzoek?

### **Gebruik, vertrouwelijkheid en bewaren van uw gegevens**

Bij de uitvoering van dit onderzoek is het nodig dat uw persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt en bewaard door het laboratorium van het RIVM. Daarom is het RIVM ook verantwoordelijk voor de naleving van de regels voor de verwerking van uw persoonsgegevens. Het gaat hier om de volgende gegevens die wij u vragen om in te vullen op het toestemmingsverklaring en/of het afnameformulier: uw naam, telefoonnummer, e-mailadres, handtekening, geboortedatum, geslacht, postcode, wanneer u welke monsters heeft afgenomen, of u de griepvrij ontvangen hebt, gebruik van antivirale middelen van u of uw huisgenoot en of u woont en/of werkt op het (pluim)veebedrijf.

Deelname aan dit onderzoek is geheel vrijwillig. Als u niet wilt deelnemen, hoeft u daarvoor geen reden te geven. Ook als u nu toestemming geeft, kunt u die te allen tijde zonder opgave van redenen weer intrekken. Het onderzoek zal zo nauwkeurig mogelijk volgens plan verlopen.

In het laboratoriumsysteem van het RIVM worden uw gegevens voorzien van een monsternummer. Uw naam en geboortedatum die u direct kunnen identificeren worden in dit systeem bewaard maar zijn enkel toegankelijk voor daartoe bevoegde onderzoekers. De onderzoeksgegevens bevatten de herleidbare gegevens niet. Onderzoeksresultaten worden mogelijk verwerkt in rapporten en publicaties. Uw gegevens zijn hierin niet tot u als persoon herleidbaar. Buiten de onderzoekers om kunnen een paar andere mensen uw gegevens inzien. Deze mensen controleren of het onderzoek goed en betrouwbaar is. Mensen die uw gegevens kunnen inzien zijn bijvoorbeeld interne auditors van het RIVM. Onderzoeksgegevens worden verwerkt met inachtneming van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het privacyreglement van het RIVM. Voor dit onderzoek is goedkeuring verkregen van de Raad van Bestuur na een positief advies van de Medisch Ethische Toetsingscommissie NedMec. De voor dit onderzoek geldende internationale richtlijnen worden nauwkeurig in acht genomen. Een deelnemer kan zich direct wenden tot de onderzoeker van het RIVM in geval van schade.

Uw gegevens worden verwerkt voor twee doeleinden:

1. Diagnose en terugkoppeling GGD: voor het stellen van de diagnose en deze terugkoppelen aan uw GGD, worden uw naam, geboortedatum en postcode verwerkt. Deze gegevens zijn herleidbaar tot u als persoon worden alleen gebruikt voor de terugkoppeling aan de GGD. De bewaartermijn voor deze gegevens gaat in op het moment dat terugkoppeling aan de GGD heeft plaatsgevonden. Het RIVM mag deze gegevens, alleen indien u daar in de toestemmingsverklaring toestemming voor heeft gegeven, gebruiken om u te benaderen voor soortgelijk onderzoek in de toekomst. Daarom worden deze gegevens 5 jaar na de terugkoppeling bewaard. Indien u hier geen toestemming voor hebt gegeven worden deze direct na terugkoppeling verwijderd.
2. Doorlopend onderzoek: alle overige gegevens die zijn ingevuld op het afnameformulier en de laboratoriumuitslagen van het onderzoek (de niet-herleidbare onderzoeksgegevens) maken deel uit van een doorlopend onderzoek. Deze gegevens zijn niet direct naar u herleidbaar en zullen 20 jaar worden bewaard na afronding van het onderzoek. Op dit moment wordt het einde van dit onderzoek niet voorzien en worden uw onderzoeksgegevens dus praktisch gezien voor onbepaalde tijd bewaard.

U geeft in de toestemmingsverklaring uw vrijwillige, geïnformeerde toestemming om deel te nemen aan het onderzoek. Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van volksgezondheid en kan ons waardevolle inzichten geven in de ontwikkeling van vogelgriep, in lijn met de taak van algemeen belang die aan het RIVM wettelijk is toegekend.

We kunnen met uw onderzoeksgegevens en monsters later een ander onderzoek uitvoeren voor een soortgelijk doeleinde. Als u dat niet wilt, kunt u dit aangeven op het

afnameformulier. Ook is het mogelijk dat wij u in de toekomst opnieuw zouden willen benaderen voor onderzoek binnen hetzelfde onderzoeksgebied. Als u niet opnieuw benaderd wilt worden, respecteren wij dat natuurlijk. Deze keuze kunt u op het toestemmingsverklaring aangeven. U kunt later altijd nog beslissen deze toestemming in te trekken. Als laatste kunt u ook op het afnameformulier aangeven of u bezwaar maakt tegen het gebruik van restanten van het monstermateriaal voor de bereiding van controle materiaal of voor de evaluatie van nieuwe methoden.

### ***Stoppen met deelname aan het onderzoek***

Indien u zich bedenkt, kunt u uw toestemming om deel te nemen aan het onderzoek ook weer intrekken. Wel is het zo dat gegevens die al zijn geanalyseerd of zijn verwerkt in publicaties niet kunnen worden verwijderd. Hoe u een verzoek om uw gegevens te verwijderen kunt doen leest u in de algemene privacyverklaring van het RIVM, zie [https://www.rivm.nl/Privacybeleid/Privacyverklaring\\_RIVM.pdf](https://www.rivm.nl/Privacybeleid/Privacyverklaring_RIVM.pdf).

### ***Meer informatie over uw rechten bij verwerking van gegevens***

Voor meer informatie over de naleving van uw rechten bij de verwerking van uw persoonsgegevens kunt u contact opnemen met het RIVM. Hoe u dit doet leest u in de algemene privacyverklaring van het RIVM.

Het ministerie van VWS heeft een Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) aangesteld. De FG is onafhankelijk en functioneert als interne toezichthouder, ook voor het RIVM. De FG controleert of het ministerie de regels van de wet toepast en naleeft. U kunt de FG bereiken door een e-mail te sturen aan: [FG-VWS@minvws.nl](mailto:FG-VWS@minvws.nl).

Mogelijkheid om klachten in te dienen:

Als u het niet eens bent met de manier waarop het RIVM omgaat met gegevens die het verwerkt ten behoeve van het onderzoek, kunt u een klacht indienen bij:

- Het RIVM, voor meer informatie zie: <https://www.rivm.nl/klacht>;
- De Functionaris Gegevensbescherming, per e-mail via: [FG-VWS@minvws.nl](mailto:FG-VWS@minvws.nl), of;
- De Autoriteit Persoonsgegevens, voor meer informatie zie: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/gebruik-uw-privacyrechten/klacht-melden-bij-de-ap>





## Onderzoek naar vogelgriep

# 1. Instructie zelfafname neus- en keelmonster

De neus- en keelmonster afnameset bestaat uit:

- Een schuimen buishouder
- 2x een wattenstaaf
- Een buis met rode vloeistof
- Een Rigid safetybag met plastic inlage (lekvrij zakje)

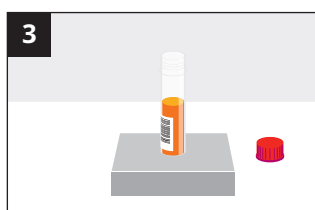
Het is voor het onderzoek belangrijk dat de monsters zo snel mogelijk na ontvangst van het pakket door u worden afgenomen. Voor het afnemen van het monster is het van belang om te douchen en schone kleren aan te trekken. Neem hierna de monsters in uw woonhuis af.

**Let op:** Het neus- en keelmonster moet zo snel mogelijk bij het laboratorium aankomen. Doe na afname van het monster de retourenvelop het liefst dezelfde dag nog op de post.

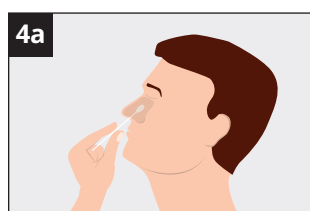


**1** Snuit uw neus. Was uw handen met water en zeep. Droog uw handen met een schone handdoek.

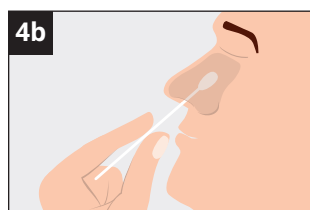
**2** Leg de onderdelen voor de neus- en keelmonsterafname op een schoon oppervlak of tafel.



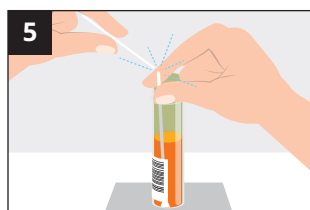
**3** Duw het buisje met vloeistof in de schuimen buishouder zodat het stevig op tafel kan staan. Schroef de dop van het buisje met vloeistof en zet het buisje met buishouder terug op tafel en leg het dopje er omgekeerd naast.



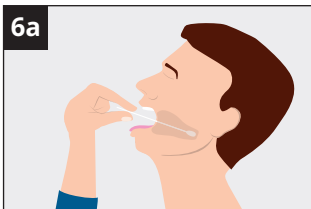
**4a** Haal voorzichtig één van de twee wattenstaafjes uit de verpakking. **Let op: raak de zachte stoffen punt van de wattenstaaf nooit aan.**



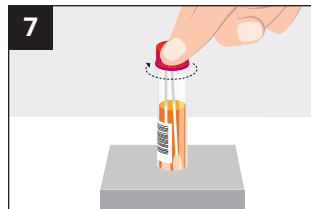
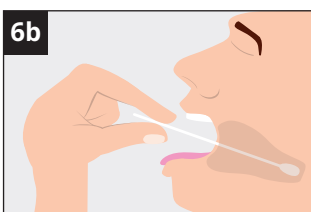
Breng het wattenstaafje voorzichtig 1-3 cm diep in één neusgat terwijl u de punt van uw neus met uw andere hand optilt. Draai het wattenstaafje zachtjes 3 keer rond aan de binnenkant van uw neusgat. Herhaal dit bij uw andere neusgat.



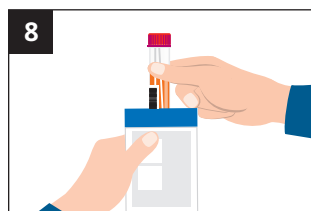
**5** Steek het wattenstaafje met het neusmonster in het buisje met vloeistof en breek het af bij het plastic uiteinde waar het stokje dunner is.



Haal het andere wattenstaafje voorzichtig uit de verpakking. Open uw mond en steek uw tong uit. Breng het wattenstaafje voorzichtig in uw mond en veeg de zachte stoffen punt 3 keer langs de achterwand van uw keel. Zorg ervoor dat de stoffen punt niet uw tong of tanden aanraken.



Steek het wattenstaafje met het keelmonster in hetzelfde buisje als waar het neusmonster in zit en breek het af bij het plastic uiteinde waar het stokje dunner is. Schroef de dop stevig op het buisje.



Haal het buisje uit de buishouder en plaats het buisje in de RigidSafetyBag in de plastic inlage. Ga nu verder met de bloedafname vingerprik. Zie de instructies hiervoor op het tweede instructieblad.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid  
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven  
www.rivm.nl

oktober 2023

De zorg voor morgen begint vandaag



## Onderzoek naar vogelgriep

# 2. Instructie bloedafname vingerprik

Neem eerst het neus- en keelmonster af. Zie hiervoor de andere instructie.

De bloedafnameset bestaat uit:

- 2 vingerprik sets
- Het minibuisje met rode dop
- Een schuimen buishouder
- Een Rigid safety bag met palstic inlage (lekvrij zakje)

We vragen u een paar druppels bloed te verzamelen in een buisje. Dit doet u door een prikje in de vinger. Het is aan te raden om het met iemand samen te doen, vooral als u het spannend vindt. De bloedafname duurt 5 tot 10 minuten. We leggen u stap voor stap uit hoe u de bloedafname moet uitvoeren. Doorloop alle stappen. Leg de onderdelen voor de vingerprik bloedafname op een schoon oppervlak of tafel.

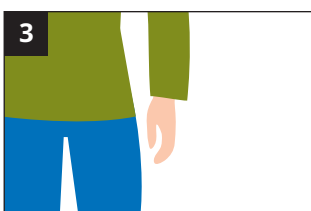
**Let op:** Het gevulde bloedbuisje moet zo snel mogelijk bij het laboratorium aankomen. Doe na de bloedafname de retourenvelop het liefst dezelfde dag nog op de post.



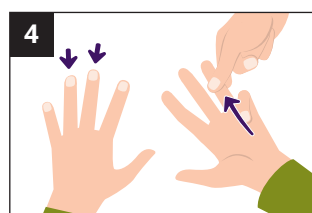
1 Was uw handen met warm water en zeep. Droog uw handen met een schone handdoek.



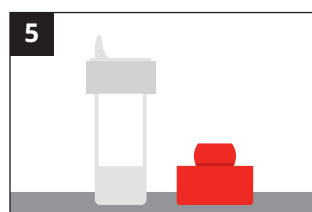
2 Vul een glas met warm water. Houd het glas minimaal 2 minuten vast met de hand waarin u gaat prikken. Zo wordt de doorbloeding van uw hand bevorderd.



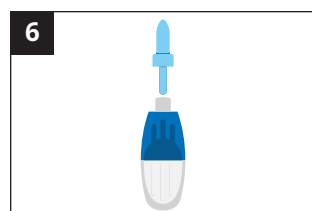
3 Laat nu uw hand 1 minuut naar beneden hangen om de doorbloeding nog meer te bevorderen.



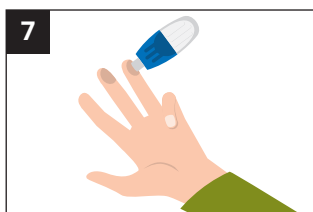
4 Masseer de vinger waarin u wilt gaan prikken. De ring- en middelvinger zijn het minst gevoelig. Masseer de vingers door zo seconden van palm naar vingertop te wrijven.



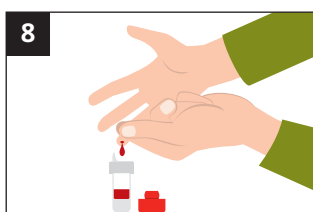
5 Ga aan tafel zitten. Pak het minibuisje en haal de dop eraf en plaats in de schuimen buishouder op tafel. Leg de dop omgekeerd naast het buisje.



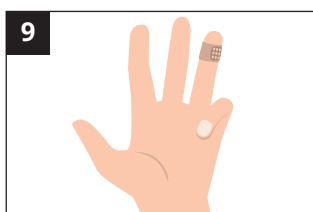
6 Verwijder het kapje van de vingerprikker door deze draaiend omhoog te trekken. **Let op: de vingerprikker kan maar 1x worden gebruikt, raak de punt niet aan (dit activeert het prikmechanisme).**



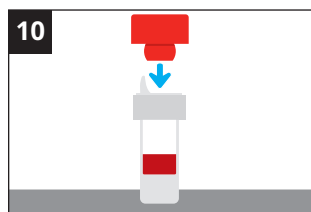
7 Leg de vinger waarin wordt geprikt op tafel. Prik in één van de zijkanten van het topje van de vinger. De zijkanten zijn het minst gevoelig. U kunt ook vragen of iemand anders u prikt. Duw de vingerprikker stevig tegen de vinger aan. U voelt nu een prikje.



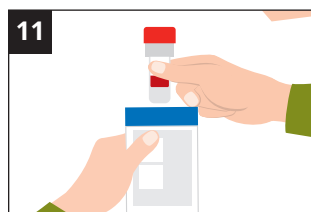
8 Houd de hand met de vingers naar beneden boven het buisje. Masseer uw vinger, van palm naar vingertop, totdat er een druppel bloed gevormd is. Schraap de druppel langs de bovenkant van het minibuisje af. Probeer het buisje zo goed mogelijk te vullen (minimaal 10-20 druppels). Het minibuisje hoeft niet vol.  
**Heeft u niet voldoende bloed kunnen verzamelen? Prik dan met een nieuwe prikker in uw andere vinger en herhaal stap 6 t/m 9.**



9 Plak een pleister op het wondje.



10 Druk de dop stevig op het minibuisje (u hoort een klik).



11 Plaats het buisje tussen de harde plastic delen van het lekvrije zakje met hardplastic inlage bij het neus- en keel monster. (RigidSafetyBag). Volg de verpakinstructies zoals beschreven in de brief.



12 Verpak de SafetyBag in het meegeleverde verzendmateriaal. Dit kan een envelop of een doosje zijn (verschilt per onderzoek). Eventuele aanvullende instructies leest u in de brief. Verzend het materiaal nog dezelfde dag.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid  
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven  
www.rivm.nl

oktober 2023

De zorg voor morgen begint vandaag



## Toestemmingsverklaring A (wilsbekwamen 12 jaar en ouder\*)

### Behorende bij het vogelgriep onderzoek

- Ik heb de informatiebrief (datum 22-11-2023) en de privacyverklaring over de verwerking van de persoonsgegevens door het RIVM goed gelezen en begrepen. Ook kon ik vragen stellen. Mijn vragen zijn goed genoeg beantwoord. Ik had genoeg tijd om te beslissen of ik meedoe.
- Ik weet dat meedoen vrijwillig is. Ook weet ik dat ik op ieder moment kan beslissen om toch niet mee te doen met het onderzoek. Verder weet ik dat ik kan stoppen en mijn toestemming kan intrekken. Ik hoef dan niet te zeggen waarom ik wil stoppen.
- Ik weet dat mijn onderzoeksgegevens gedurende 20 jaar bewaard blijven na het stoppen van dit onderzoek. Indien ik mij bedenk, kan ik mijn toestemming om deel te nemen aan het onderzoek ook weer intrekken. Wel is het zo dat mijn gegevens die al zijn geanalyseerd of zijn verwerkt in publicaties niet meer kunnen worden verwijderd. De gegevens die gebruikt worden in deze publicaties zijn geaggregeerd en niet herleidbaar tot een persoon.
- Ik weet dat een positieve uitslag wordt gedeeld met de GGD.  
Ik geef  **WEL**  
 **GEEN**  
toestemming om mijn negatieve uitslag te delen met de GGD.
- Ik geef  **WEL**  
 **GEEN**  
toestemming om mij na dit onderzoek eventueel opnieuw te benaderen voor een vervolgonderzoek. Hiervoor worden mijn adresgegevens en de hieronder ingevulde gegevens gedurende 5 jaar opgeslagen. \*\*

-----  
Ik wil meedoen aan dit onderzoek. Vul hier uw gegevens in:

Voorletters: \_\_\_\_\_ Achternaam: \_\_\_\_\_

Telnr: \_\_\_\_\_ Email: \_\_\_\_\_

Handtekening\*\*\*: \_\_\_\_\_

Datum: \_\_\_ / \_\_\_ / \_\_\_\_\_

\* Wilsbekwame volwassenen en minderjarige deelnemers van 12 t/m 15 jaar.

\*\* Bij een eventuele positieve testuitslag zal de GGD wel contact met u opnemen voor een bevestigingstest.

\*\*\* Voor kinderen van 12 t/m 15 jaar, die wilsbekwaam zijn, moet tevens formulier B door de ouders / voogd worden ondertekend.



## Toestemmingsverklaring B (ouders/voogd van kinderen 1 t/m 15 jaar )\*

### Behorende bij het vogelgriep onderzoek

- Ik heb de informatiebrief (datum 22-11-2023) en de privacyverklaring over de verwerking van de persoonsgegevens door het RIVM goed gelezen en begrepen. Ook konden we onze vragen stellen. Onze vragen zijn goed genoeg beantwoord. We hadden genoeg tijd om te beslissen of mijn kind meedoet.
- Ik weet dat meedoen vrijwillig is voor mijn kind. Ook weet ik dat mijn kind op ieder moment kan beslissen om toch niet mee te doen met het onderzoek. Verder weet ik dat mijn kind kan stoppen en de toestemming kan intrekken. Ik hoef dan niet te zeggen waarom mijn kind wil stoppen.
- Ik weet dat de gegevens van mijn kind gedurende 20 jaar bewaard blijven na het stoppen van dit onderzoek. Indien mijn kind zich bedenkt, kan mijn kind de toestemming om deel te nemen aan het onderzoek ook weer intrekken. Wel is het zo dat de gegevens van mijn kind die al zijn geanalyseerd of zijn verwerkt in publicaties niet meer kunnen worden verwijderd. De gegevens die gebruikt worden in deze publicaties zijn geaggregeerd en niet herleidbaar tot een persoon.
- Ik weet dat een positieve uitslag van mijn kind wordt gedeeld met de GGD.  
Ik geef  **WEL**  
 **GEEN**  
toestemming om de negatieve uitslag van mijn kind te delen met de GGD.
- Ik geef  **WEL**  
 **GEEN**  
toestemming om mijn kind na dit onderzoek eventueel opnieuw te benaderen voor een vervolgonderzoek. Hiervoor worden de adresgegevens van mijn kind en de hieronder ingevulde gegevens gedurende 5 jaar opgeslagen.\*\*

-----  
Mijn kind wil meedoen aan dit onderzoek. Vul hier uw gegevens in:

#### Ouder/ voogd 1:

Voorletters: \_\_\_\_\_ Achternaam: \_\_\_\_\_

Telnr: \_\_\_\_\_ Email: \_\_\_\_\_

Handtekening: \_\_\_\_\_

Datum: \_\_\_ / \_\_\_ / \_\_\_\_\_

#### Ouder/ voogd 2:

Voorletters: \_\_\_\_\_ Achternaam: \_\_\_\_\_

Telnr: \_\_\_\_\_ Email: \_\_\_\_\_

Handtekening: \_\_\_\_\_

Datum: \_\_\_ / \_\_\_ / \_\_\_\_\_

\* Voor kinderen van 12 t/m 15 jaar, moet tevens formulier A door het kind worden ondertekend.

\*\* Bij een eventuele positieve testuitslag zal de GGD wel contact met u opnemen voor een bevestigingstest.



## Gegevens deelnemer

Naam deelnemer:

Geb. datum (dd/mm/jjjj):

M/V/overig

Postcode:

Plaats:

Tel. nr. deelnemer (voor uitslag):

## GGD

Naam GGD waar u onder valt:

Indien u dit niet weet, kunt u dit op <https://www.ggd.nl> opzoeken op  
basis van uw woonplaats of postcode

## Aanvraagformulier Aviaire influenzavirus diagnostiek

Soort materiaal:  Neuswat  Keelwat  Bloed

Datum afname:

(Mogelijk) contact met besmette:  Pluimvee  Wilde vogels  Varkens  Anders, nl:

(Exacte) plaats van (mogelijke) besmetting:

Wanneer (periode):

Woont u op het besmette (pluim)veebedrijf?  Nee  JaWerkt(e) u op het besmette (pluim)veebedrijf?  Nee  Ja, als:  Eigenaar  Medewerker  Dierenarts Anders, nl:

Hoeveel uur bracht u door in de (pluim)veestallen in de 7 dagen voordat er vogelgriep bij uw (pluim)vee werd aangetoond? \_\_\_\_\_ uren

## Symptomen/klachten

 Geen klachten

Dit onderzoek is alleen bedoeld voor personen zonder klachten. Heeft u nu klachten aan de luchtwegen, ontstoken ogen of diarree, meld dan bij uw huisarts of bij de GGD dat u klachten heeft na blootstelling aan vogelgriepvirus. U kunt dan niet meedoen aan dit onderzoek. Een eventuele test en nader onderzoek zal in overleg met de GGD plaats vinden.

Restanten van het monstermateriaal kunnen **anoniem** worden gebruikt voor de bereiding van controle materiaal of voor de evaluatie van nieuwe methoden. Laboratoriumuitslagen gecombineerd met gegevens op dit formulier kunnen ook **anoniem** gebruikt worden voor nader onderzoek. Indien de deelnemer bezwaar maakt tegen 'nader gebruik', dient u dit kenbaar te maken op dit formulier. **Deelnemer maakt bezwaar:**  ja

Onder deze lijn voor het laboratorium

Verder invullen aan de achterzijde

IDS/UITPAKKEN Opmerking-nr:

Paraaf:

Datum binnenkomst:

## Nadere relevante gegevens

Heeft u in de twee weken voorafgaand aan de monsterafname antivirale middelen gebruikt?

We bedoelen hier antivirale middelen zoals Oseltamivir, Zanamivir, Baloxivir die door een (huis)arts worden voorgeschreven.

Nee  Ja, nl.: ..... dosis: ..... van dd.: ..... tot dd.: .....

Heeft een huisgenoot/gezinslid van u in de 2 weken voorafgaand aan de monsterafname antivirale middelen gebruikt?

We bedoelen hier antivirale middelen zoals Oseltamivir, Zanamivir, Baloxivir die door een (huis)arts worden voorgeschreven.

Nee  Ja, nl.: ..... dosis: ..... van dd.: ..... tot dd.: .....

Heeft u de afgelopen 12 maanden de influenzavaccinatie/grieprik ontvangen?  Nee  Ja

Behoort u tot groep met: Respiratoire/luchtweg allergie/astma?  Nee  Ja

Verminderde afweer/Immuundeficiëntie?  Nee  Ja

Eén of meer andere chronische ziekten (incl. COPD)?  Nee  Ja, nl.: .....

Opmerkingen: .....

## Instructie

### Voor wie is dit onderzoek bedoeld?

Dit onderzoek is alleen bedoeld voor personen **zonder klachten**.

Heeft u nu klachten aan de luchtwegen, ontstoken ogen of diarree, meld dan bij uw huisarts of bij de GGD dat u klachten heeft na blootstelling aan vogelgriepvirus. U kunt dan niet meedoen aan dit onderzoek.

### Ontwikkelt u later toch medische klachten?

Krijgt u klachten nadat u monsters voor dit onderzoek heeft ingestuurd, meld u dan ook bij uw huisarts en vermeld hierbij dat u contact hebt gehad met besmet pluimvee. Als u klachten krijgt is het daarnaast ook belangrijk dat u dit zo snel mogelijk meldt aan uw GGD-arts.

### Over dit afnameformulier

Omdat u in aanraking bent geweest met het vogelgriepvirus neemt u een keel- en neusmonster en vingerprikbloed af. Wilt u de voorkant van het formulier zorgvuldig invullen zodat wij de monsters in het laboratorium goed kunnen verwerken? Daarnaast vragen we u om enkele gegevens over uw gezondheid op de achterkant van het formulier in te vullen om de resultaten goed te kunnen begrijpen.

Centrum voor Infectieziekteonderzoek,  
Diagnostiek en Screening (IDS, Pb 22)  
Antwoordnummer 3205, 3720 VB Bilthoven